

Sygn. akt I ACa 1687/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Sobierajski (spr.)
Sędziowie:	SSA Andrzej Struzik SSA Teresa Rak
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) 1 Fundusz Inwestycyjny (...)z siedzibą w W.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 28 lutego 2014 r. sygn. akt I C 1923/13

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „oddala powództwo”;**
- 2. nakazuje pobrać od strony powodowej (...) 1 Funduszu Inwestycyjnego(...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 28 594 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt cztery złote) tytułem opłaty od apelacji od której pozwany był zwolniony.**

I A Ca 1687/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) 1 Fundusz Inwestycyjny (...)z siedzibą w W. pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko M. W., domagała się zasądzenia na niego kwoty 571.862,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz zwrotu kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że podstawą dochodzonego roszczenia jest umowa kredytu gotówkowego zawarta pomiędzy pozwanym a pierwotnym wierzycielem - Bankiem (...) SA z dnia 25 września 2009 roku oraz wyciąg z księgi rachunkowej strony powodowej, który w świetle art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych stwierdza fakt przejścia na nią z pierwotnego wierzyciela prawa do dochodzenia przywołanej

należności. Strona powodowa podała, że na żadaną pozew kwotę składa się: należność główna - 423.769,17 zł, odsetki ustawowe naliczone od kwoty należności głównej za okres od dnia 30 maja 2012 roku do dnia 7 stycznia 2013 roku - 33.506,79 zł, odsetki umowne naliczone przez pierwotnego wierzyciela - 114.343,84 zł oraz koszty naliczone przez pierwotnego wierzyciela w wysokości 242,45 zł.

Nakazem zapłaty z dnia 21 stycznia 2013 roku, sygn. akt VINC-e78215/13, Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie nakazał pozwanemu, aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacił stronie powodowej kwotę 571.862,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 14.349 zł tytułem kosztów procesu, albo wniósł w tym terminie sprzeciw.

Od powyższego nakazu pozwany wniósł sprzeciw a postanowieniem z dnia 6 marca 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Okręgowego w Krakowie.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa lub odrzucenie pozwu oraz zasądzenie na jego rzecz od strony powodowej kosztów postępowania. Zarzucił, że strona powodowa nie przedłożyła wszystkich zawartych w treści pozwu dokumentów, jak również, że przedłożone przez nią dokumenty są niekompletne. Pozwany podniósł zarzut braku wypowiedzenia przez Bank umowy kredytu z dnia 25 września 2009 roku zgodnie z jej postanowieniem zawartym w § (...) Podkreślił, że strona powodowa wraz z pozewem nie przedłożyła takiego wezwania oraz potwierdzenia nadania go listem poleconym. W rezultacie zdaniem pozwanego umowa restrukturyzacyjna zawarta między nim a Bankiem do dnia dzisiejszego nie została wypowiedziana.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2014 roku Sad Okręgowy w Krakowie w pkt I zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 571.862,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2013 roku do dnia zapłaty; natomiast w pkt II zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 7.149 zł tytułem poniesionej opłaty od pozwu i kwotę 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok powyższy został wydany na podstawie następującej oceny żądania pozwu i zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W dniu 25 września 2009 roku pomiędzy (...) SA z siedzibą W., Oddział w K. a pozwanym doszło do zawarcia umowy kredytu gotówkowego w kwocie 490.000 zł na okres do dnia 1 września 2015 roku. W §(...)umowy strony przewidziały warunki jej wypowiedzenia, a jednym z nich było wystąpienie zaległości w spłacie dwóch pełnych rat kredytu, za co najmniej dwa okresy płatności.

Stan zadłużenia pozwanego na dzień 4 maja 2011 roku wynosił: kapitał - 423.769,17 zł, odsetki - 25.605,87 zł. Pozwany wystąpił z wnioskiem o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej, w którym uznał on w całości swoje zobowiązanie wobec Banku i zobowiązał się do spłaty zadłużenia. W pkt (...)wniosku określono warunki rozwiązania umowy restrukturyzacyjnej, a jednym z nich było wystąpienie zaległości w spłacie powyżej 30 dni. Pozwany nie podpisał tej umowy, jak i dołączonych do niej pozostałych dokumentów, a nadto wobec braku wpłat w zadeklarowanych terminach, pismem z dnia 24 czerwca 2011 roku (...) SA złożył oświadczenie o odstąpieniu od warunków umowy restrukturyzacyjnej.

Pismem z dnia 23 sierpnia 2011 roku pozwany został wezwany przez Bank do uregulowania w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia kwoty zaległości, która na dzień datowania pisma wynosiła: zaległe raty pożyczki - 3.925,55 zł, zaległe odsetki - 10.527,29 zł, odsetki za nieterminową spłatę - 112,56 zł. Pozwany został wezwany także do opłacenia zaległej składki ubezpieczeniowej oraz bieżącej raty pożyczki i odsetek. W piśmie tym przewidziano, że w przypadku nie dokonania wymaganych wpłat w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, (...) SA wraz z upływem tego terminu wypowiada warunki spłaty umowy pożyczki, co wiązało się z koniecznością jednorazowej spłaty całej kwoty pożyczki wraz z należnymi odsetkami, opłatami za upomnienia oraz innymi kosztami. Wskazany okres wypowiedzenia umowy to 30 dni.

W dniu 12 października 2011 roku (...) SA wystawił przeciwko pozwanemu Bankowy Tytuł Egzekucyjny z tytułu umowy kredytu gotówkowego z dnia 25 września 2009 roku. Na wymagalne zadłużenie Banku składały się wówczas: należność główna w wysokości 423.769,17 zł oraz zaległe odsetki do dnia 11 października 2011 roku w wysokości 50.035,42 zł. Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu została nadana klauzula wykonalności, postanowieniem Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 27 grudnia 2011 roku.

Wynikające z W. z ksiąg bankowych z dnia 29 lutego 2012 roku zadłużenie pozwanego wobec (...) SA to: niespłacony kapitał w kwocie 423.769,17 zł, odsetki za okres od 26 maja 2011 roku do 28 lutego 2012 roku w kwocie 89.045,41 zł, koszty 242,45 zł. Łączne zadłużenie pozwanego w tej dacie wynosiło zatem 513.057,03 zł.

Wnioskiem z dnia 13 stycznia 2012 roku (...) SA wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie o wszczęcie przeciwko pozwanemu postępowania egzekucyjnego. Następnie pismem z dnia 18 czerwca 2012 roku (...) SA wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego w związku z zawartą pomiędzy Bankiem a stroną powodową umową cesji wierzytelności z dnia 29 maja 2012 roku. Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie umorzył postępowanie egzekucyjne.

Pismem z dnia 26 czerwca 2012 roku (...) SA zawiadomił pozwanego o cesji wierzytelności na rzecz strony powodowej a dzień później strona powodowa wystosowała do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 542.581,54 zł w nieprzekraczalnym terminie do dnia 12 lipca 2012 roku. Na dzień 7 stycznia 2013 roku kwota zadłużenia pozwanego wobec strony powodowej wynosiła łącznie 571.862,25 zł. Pozwany nie spłacał i nie spłaca należności wynikającej z umowy kredytu gotówkowego z dnia 25 września 2009 roku z uwagi na brak środków pieniężnych.

Sąd Okręgowy dokonał ustaleń faktycznych na podstawie dokumentów urzędowych, które nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i wiarygodności.

Sąd I instancji wskazując, że strona powodowa wykazała przysługującą jej względem pozwanego wierzytelność zauważył, że pozwany nie przeczył istnieniu wiążącej go z pierwotnym wierzycielem stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z dnia 29 września 2009 roku, jak i tego, że nie regulował swoich zobowiązań wynikających z tej umowy. Według Sądu pozwany nie podważył też faktu skutecznego przeniesienia wierzytelności (...) SA na stronę powodową, jak i wysokości tego zobowiązania.

Sąd Okręgowy zauważył, że pozwany podpisał wniosek o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej w związku z nieterminowym regulowaniem przez niego należności wynikających z umowy kredytu gotówkowego, w którym oświadczył, że dług uznaje w całości, co do zasady i wysokości. Zadłużenie pozwanego w tej dacie wynosiło 449.375,04 zł. Mimo złożonego przez pierwotnego wierzyciela oświadczenia o odstąpieniu od umowy restrukturyzacyjnej do jej zawarcia faktycznie nie doszło, skoro z treści tego oświadczenia wynikało, że pozwany nie podpisał umowy i dołączonych do niej pozostałych dokumentów. Sąd podkreślił, że przyczyną złożenia tego oświadczenia był brak wywiązywania się przez pozwanego z nowo ustalonych warunków spłaty jego zobowiązania. Strony wciąż zatem wiązała umowa kredytu gotówkowego z dnia 29 września 2009 roku skutecznie wypowiedziana. Zdaniem Sądu pomimo, że pozwany zaprzeczył skuteczności tego wypowiedzenia z uwagi na brak dołączenia do pisma z dnia 23 sierpnia 2011 roku potwierdzenia jego doręczenia pozwanemu - co zgodnie z treścią art. 253 zd. 2 k.p.c. przerzucałoby ciężar udowodnienia tej okoliczności na stronę powodową, decydujące w tej mierze były przedstawione przez stronę powodową dokumenty urzędowe w postaci Bankowego Tytułu Egzekucyjnego, postanowienia o nadaniu temu tytułowi klauzuli wykonalności z dnia 27 grudnia 2011 roku oraz wniosku o wszczęcie egzekucji. W ocenie Sądu I instancji to przede wszystkim Bankowy tytuł Egzekucyjny, poza określoną w nim kwotą wierzytelności Banku, wskazywał na wymagalność tej wierzytelności zaznaczając, że pozwany nie wystąpił z powództwem przeciwegzekucyjnym na podstawie art. 840 i nast. k.c.

Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe w zw. z art. 77 k.c., art. 455 k.c. i art. 509 k.c. uwzględnił żądanie strony powodowej. O kosztach postępowania orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

1. art. 65 § 1 k.c. w zw. z § 16 ust. 2 i § 17 i § 21 ust. 4 umowy o kredyt gotówkowy z dnia 25 września 2009 roku poprzez całkowite pominięcie zapisów umowy dotyczących sposobu wypowiedzenia umowy i wynikających z tego tytułu biegu terminów i skutków prawnych,

2. art. 65 § 1 k.c. w zw. z pkt 7.2 w zw. z pkt 13 umowy o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej z dnia 4 maja 2011 roku poprzez całkowite pominięcie zapisów umowy dotyczących sposobu wypowiedzenia umowy i wynikających z tego tytułu biegu terminów i skutków prawnych,

3. art. 65 § 1 k.c. w zw. z § 9 ust. 2 umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 29 maja 2012 roku poprzez bezpodstawne przyjęcie, że w adresowanym do niego zawiadomieniu z dnia 26 czerwca 2012 roku to Bank informuje go o cesji przysługującej mu względem pozwanego wierzytelności i wyciągnięcie z tego tytułu błędnych ustaleń,

4. art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza pominięcie jego zeznań w zakresie twierdzeń dotyczących braku skutecznego wypowiedzenia umowy o kredyt gotówkowy, jak i umowy o restrukturyzacyjnej przez poprzednika strony powodowej, a tym samym wymagalności roszczenia objętego pozwem,

5. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie zgłoszonego przez stronę powodową dowodu z opinii biegłego księgowego, jako istotnego dowodu dla rozstrzygnięcia sporu na okoliczność ustalenia legitymacji strony powodowej, a także skutecznego zawarcia umowy przelewu wierzytelności i zapłaty ceny,

6. art. 316 k.p.c. poprzez rozstrzygnięcie sprawy z pominięciem istotnych okoliczności sprawy istniejących w chwili wyrokowania, a to faktu: skutecznego wypowiedzenia umowy z dnia 25 września 2009 roku, skutków zawarcia i wypowiedzenia umowy restrukturyzacji z dnia 4 maja 2011 roku, ustalenia wysokości wartości sporu, skuteczności zawartej umowy przelewu wierzytelności z dnia 29 maja 2012 roku,

7. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób pobieżny, bez uwzględnienia wszystkich dowodów w sprawie, zwłaszcza pominięcie kwestii rozbieżności w wysokości kwoty należności głównej, skuteczności wypowiedzenia przez poprzednika strony powodowej umowy kredytowej, jak i umowy restrukturyzacyjnej, a także dowodu z opinii biegłego sądowego oraz braku wyjaśnień, dlaczego powyższe dowody nie zostały uwzględnione,

8. art. 117 k.p.c. poprzez brak merytorycznego rozpoznania wniosku z dnia 31 października 2013 roku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu dla strony pozwanej.

Pozwany zarzucił również błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne przyjęcie, iż:

- umowa o kredyt gotówkowy została przez poprzednika strony powodowej skutecznie wypowiedziana, a tym samym, że roszczenie objęte pozwem jest wymagalne,

- umowa restrukturyzacyjna została skutecznie rozwiązana przez poprzednika strony powodowej,

- bezpodstawne przyjęcie, iż roszczenie jest wymagalne na podstawie tylko tego, że poprzednik strony powodowej wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny, a także błędne przyjęcie, że pozwany w sposób przewidziany prawem nie kwestionował zasadności nadania Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Z powołaniem się na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Wniósł również o dopuszczenie nowych faktów i dowodów.

W toku rozprawy apelacyjnej strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji, zasądzenie kosztów postępowania oraz oddalenie wniosków dowodowych pozwanego.

Na wniosek pozwanego Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 20 lutego 2015 roku dopuścił dowód w postaci pisma (...) SA z dnia 2 maja 2014 roku na okoliczność ustalenia, czy umowa kredytu została wypowiedziana.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest uzasadniona.

Ustosunkowując się do twierdzeń zawartych w apelacji pozwanego należy podzielić jego stanowisko w zakresie nieprawidłowości wypowiedzenia przez Bank (...) SA z siedzibą W., Oddział w K. umowy kredytu z dnia 25 września 2009 roku zawartej pomiędzy (...) SA a pozwanym - dokonanego pismem z dnia 23 sierpnia 2011 roku.

Paragraf 16 pkt. 1 przywołanej umowy kredytu stanowi, że Bank (...) SA może wypowiedzieć umowę w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie dwóch pełnych rat kredytu, za co najmniej dwa okresy płatności. W punkcie (...) umowy wskazano, że wypowiedzenie umowy poprzedzone zostaje wysłaniem przez (...) SA do kredytobiorcy listem poleconym wezwania do zapłaty zaległych należności. Kredytobiorca zobowiązany jest do wpłaty zaległej należności w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni.

Podstawą dokonanego przez Bank (...) SA wypowiedzenia z dnia 23 sierpnia 2011 roku było zaleganie przez pozwanego ze spłatą dwóch pełnych rat kredytu, za co najmniej dwa okresy płatności. Jednak wypowiedzenie dokonane przez Bank (...) SA w dniu 23 sierpnia 2011 roku nie zostało dokonane zgodnie z przywołanym zapisem § (...) umowy kredytu.

Treść przywołanego § (...) umowy z dnia 25 września 2009 roku wykładana literalnie, wskazuje, że dokonanie skutecznego wypowiedzenia umowy wymaga skierowania do dłużnika, w formie listu poleconego, wezwania do zapłaty. Dłużnik zobowiązany jest do uregulowania zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Dopiero wtedy, po bezskutecznym upływie tego terminu, Bank jest uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu. Przeciwno takiej wykładni nie przemawia również treść art. 65 § 1 k.c. gdyż trudno w świetle nie budzących wątpliwości zapisów literalnych przyjąć, że zgodny zamiar stron obejmował możliwość wypowiedzenia umowy w sposób dokonany przez bank.

Z wypowiedzenia umowy dokonanego przez Bank (...) SA z dnia 23 sierpnia 2011 roku wynika, iż jednym pismem tym wezwano pozwanego o wpłacenie zaległej należności w terminie 7 dni od otrzymania zawiadomienia równocześnie zaznaczając, że w przypadku nie dokonania wymaganych wpłat w terminie 7 dni od otrzymania pisma Bank (...) SA wraz z upływem tego terminu wypowiada warunki spłaty umowy pożyczki. Taki sposób wypowiedzenia umowy kredytu z dnia 25 września 2009 roku jest sprzeczny z postanowieniami przywołanego § 16 umowy. Sformułowanie wezwania o takiej treści, jak to z dnia 23 sierpnia 2011 roku, byłoby dopuszczalne tylko w sytuacji, w której umowa kredytu przewidywałaby taką procedurę wypowiedzenia umowy. W sytuacji, w której umowa kredytu wyraźnie wskazywała na odmienny sposób wypowiedzenia, niż ten dokonany przez Bank (...) SA, należy uznać iż wypowiedzenie umowy dokonane przez Bank było nieprawidłowe i w związku z tym nieskuteczne.

Nadto fakt doręczenia pozwanemu wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu nie został w toku postępowania przed Sądem I instancji stwierdzony, gdyż pozwany zaprzeczył jakoby takie wezwanie otrzymał, co oznacza, iż ciężar udowodnienia tej okoliczności, zgodnie z regułą rozkładu ciężaru rozkładu określoną w art. 6 k.c., spoczywał na stronie powodowej, która jednak nie wykazała, że wypowiedzenie zostało pozwanemu doręczone.

Badając skuteczność wypowiedzenia umowy kredytu nie można powoływać się na wystawiony przez Bank (...). Dokument ten stanowiący oświadczenie strony powodowej sam w sobie nie stanowi dowodu skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu. Bankowy Tytuł Egzekucyjny jest wprawdzie tytułem egzekucyjnym, nie ma jednak mocy wiążącej orzeczenia sądowego ani nie stwarza stanu powagi rzeczy osądzonej, pozwala na egzekwowanie świadczeń w nim wymienionych i dotyczy roszczeń stale jeszcze dochodzonych (por. wyrok SN z dn. 15.11.2002 r., II CKN 986/00, Lex 77044).

Równocześnie za skutecznością dokonanego wypowiedzenia umowy kredytu nie przemawia fakt, że przywołanemu Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu została nadana postanowieniem Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 27 grudnia 2011 roku klauzula wykonalności. W postępowaniu klauzulowym Sąd poprzestaje bowiem na badaniu warunków formalnych Bankowego Tytułu Egzekucyjnego oraz faktu, czy dłużnik poddał się egzekucji, natomiast nie bada merytorycznych kwestii, takich jak skuteczność wypowiedzenia umowy kredytu przez bank. W przypadku, gdyby została wszczęta egzekucja w stosunku do pozwanego na podstawie opatrzonego w klauzulę wykonalności Bankowego Tytułu Egzekucyjnego a pozwany złożył powództwo o pozbawienie tytułu egzekucyjnego wykonalności na podstawie art. 840 k.p.c. i nast., to niewątpliwie, zważywszy na naruszenie przez Bank (...) SA postanowień umownych dotyczących sposobu wypowiedzenia umowy kredytu, nastąpiłoby pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego.

W świetle zatem powyższych rozważań należało uznać, iż z uwagi na brak skutecznego wypowiedzenia przez Bank (...) SA umowy kredytu z dnia 25 września 2009 roku wierzytelność Banku w stosunku do pozwanego nie stała się wymagalna. Fakt, iż umowa kredytu nie została rozwiązana oznacza, iż pozwany nie spłacając w dalszym ciągu rat kredytu pozostaje w opóźnieniu w stosunku do Banku.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie w działając na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo, natomiast w pkt 2 na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 28.596 złotych tytułem opłaty od apelacji, od której pozwany był zwolniony.